

A nyúl táplálása

Camilla Bergstrøm - fordította-Monika Ujvideki

Széna

A Széna kiváló rostforrás és a legfontosabb része minden nyúl étrendjének. A nyúl emésztőrendszerének optimális működéséhez nagy mennyiségű emészthető rostra van szüksége - melyet a széna tartalmaz. Ezért a szénának *állandóan* a nyúl rendelkezésére kell állnia.

A rostnak több fontos szerepe van:

- Védelmet nyújt a bélcsatorna mozgásának lelassulása, leállása ellen,
- Véd a székrekedéstől, melyet a bélben felhalmozódott szőr okoz,
- Növeli a széklet mennyiségét és víztartalmát,
- Megelőzi az enterotoxémiát,

Gondoskodik a vakbél megfelelő bakteriális egyensúlyának fenntartásáról.

A nyúl emésztőtraktusa gyorsan feldolgozza a nagymennyiségű magas rost / alacsony kalóriatartalmú táplálékot. Túl kevés rost az étrendben komoly problémákat okozhat. Ezen problémák zöme elkerülhető, ha a nyúlnak korlátlanul szénát biztosítunk minden nap.

C. Bergstrøm

Széna – az egészséges pocakért és fogakért

A széna minősége nagyon fontos. A jó minőségű széna teljesen száraz, zöld színű, édes és fűszeres aromájú és általános kinézete étvágygerjesztő. Néhány ember szerint a jó széna illata hasonlít a dohány illatához. Fontos, hogy a széna ne tartalmazzon sok port. A szénapor kis részei is okozhatnak légzőszervi problémákat. Sok díszállatboltban árusított széna általában rossz minőségű, és a

legtöbb nyúl nem eszi meg. Jobban tesszük, ha helyi gazdálkodóktól vagy tárolókból vásárolunk. A nedves szénának penész szaga van és súlyosan megbetegítheti a nyulat, tehát ettől azonnal meg kell szabadulni. Sötét, száraz helyen tároljuk, mivel a napfény tönkretelheti a benne lévő fontos vitaminokat és ásványi anyagokat.

Lehetőleg kínáljuk kosárból vagy szénatartóból. A ketrec aljára kerülő széna általában vizelettel és széklettel szennyeződik, melyet sürgősen el kell távolítanunk.

Ha beletömjük fonott kosarakba, üres papírgurigákba, vagy más játékos kedvet felkeltő tartókba, rávehetjük a kevésbé szénakedvelő nyusziakat, hogy több szénát egyenek. Egy másik módszer, hogy növeljük szénázó kedvét, hogy tegyük a szénát közvetlenül a padlóra, a lakóterületére, távol a toalettjétől. Így az mindig elérhető számára és békésen válogathat kedvére a földről, ahogyan ezt a vadnyulak teszik.

Zöldségek

A legtöbb nyúl imádja a zöldségfélét. Változatosságot jelentenek étrendjükben és jó időtöltés elrágcsálni őket. A zöldségek sok tápanyagot tartalmaznak, amelyekre a nyúlnak szüksége van. A magas víztartalom ellátja nedvességgel a béltartalmat és javítja az emésztést.

A zöldségek bevezetése az étrendbe:

Nagyon fontos, hogy a zöldségeket és más friss élelmiszereket *lassan és óvatosan* vezessük be. A legjobb, ha egyszerre csak egyet adunk neki. Álljon ellen a csábításnak, hogy egyszerre nagy mennyiséget adjon kezdetben, mely túl lágy széklethez, hasmenéshez vagy a bélmozgás leállításához vezethet. Kezdjen *egy* zöldséggel (pl. zeller). Kínáljon egy kis darabot és várjon legalább 24 órát. Ha nincs túl lágy, folyékony, ragadós széklet, akkor kínáljon egy nagyobb darabot másnap. Ha a bogyók túl lágyak, ne adja tovább, egy későbbi időpontban próbálja meg inkább. Hagyjon elegendő időt megszokni a zöldségfélét, szánjon 5-7 napot minden új zöldség bevezetésére.

A kisnyulaknak nagyon érzékeny az emésztőtraktusuk és étrendváltáskor hajlamosak hasmenésre. A 3-4 hónapos kor általában megfelelő időpont hogy elkezdje a zöldségfélék bevezetését. Ha az ifjoncnak gyomorproblémái lesznek, akkor várjon inkább még egy ideig. Az, hogy a fiatal nyulak hogyan tudják feldolgozni a friss táplálékot, részben attól is függ, hogy mit evett a mamájuk terhesség, szoptatás és az együttlétük alatt. Mivel a legtöbb ember nem sokat

tud nyulak nevelkedési hátteréről, jobb óvatosnak lenni. Egy felnőtt nyúlnak kínáljon legalább 3-6 különféle zöldséget minden nap. Időnként variálja őket, hogy ne váljon étrendje egyhangúvá. Egy 2,5 kg-os nyúlnak legalább 1 ½ - 2 ½ csésze (250 ml-es) friss zöldséget kínáljon naponta. Természetesen egyéni

Vissza a répákkal kérem!
Ezek az ízletes gyökerek sok cukrot tartalmaznak és inkább csemegeként kínáljuk őket!

kérdés, hogy melyik zöldséget és mennyit belőlük - tud a nyuszi tolerálni. Lehet, hogy némiképp kísérleteznie kell ezzel-azzal, hogy megtalálja nyula számára a tökéletes egyensúlyt. Legalább a napi zöldségek egyikének tartalmaznia kellene A vitamint (pl. céklalevél, brokkoli, sárgarépa, zöldség, pityanglevél, endivia, zsázsa, cikória).

Próbálja meg a következő zöldségeket:

<p>Sárgarépa és zöldség (a gyökereket korlátozzuk magas cukortartalma miatt)</p>	<p><i>Daucus carota</i></p>	
<p>Zeller (2-3cm-es darabkákra vágva)</p>	<p><i>Apium graveolens</i></p>	
<p>Gumós zeller (zeller gyökér)</p>	<p><i>Apium graveolens</i></p>	

Reteklevél	<i>Raphanus sativus</i>	
Paprikafélék (nem erős!)	<i>Capsicum annuum</i>	
Római saláta	<i>Lactuca sativa</i>	
Lollo rosso saláta		
Lollo saláta		
Rucola	<i>Eruca sativa</i>	
Cikória	<i>Cichorium intybus</i>	
Articsóka	<i>Cynara scolymus</i>	

Sütőtök	<i>Cucurbita pepo</i>	
Amerikai tök, cukkini	<i>Cucurbita pepo</i>	
Cékla és zöldsje	<i>Beta vulgaris</i>	
Podagrafű, kecsketalpfű	<i>Aegodopium podograria</i>	
Édeskömény	<i>Foeniculum vulgare</i>	
Gombó, bácia, okra	<i>Abelmoschus esculentus</i>	
Lucerna (friss)	<i>Medicago sativa</i>	

Paszternák	<i>Pastinaca sativa</i>	
Petrezselyem gyökér és zöldje	<i>Petroselinum crispum</i>	
Paraj, spenót	<i>Spinacea oleracea</i>	
Endiviasaláta	<i>Cichorium endivia</i>	
Búzafű	<i>Poa sp.</i>	
Spárga	<i>Asparagus officinalis</i>	
Zöldborsóhüvely (a borsó nem!)	<i>Pisum sativum</i>	
Paradicsom (csak keveset adjunk magas cukor és oxalát tartalma miatt)	<i>Lycopersicon esculentum</i>	

A nyulak szívesen esznek együtt

- A sötétzöld és piros színű saláták nem ártanak, azonban a világoszöld variációk (jégsaláta) hasmenést okozhatnak néhányuknak. Az uborka és a jégsaláta kevés tápanyagot tartalmaz és néhány nyuszinak emésztési gondokat okozhat.
- A túl sok káposzta pajzsmirigy megnagyobbodást és emésztési problémákat okozhat.

Ezek a zöldségek korlátozott mennyiségben adhatóak, de néhány nyúlnak gázosodást okozhatnak:

Brokkoli	<i>Brassica oleracea var. italica</i>	
Kelvirág, karfiol	<i>Brassica oleracea var. botrytis</i>	
Kelbimbó	<i>Brassica oleracea var. gemmifera</i>	

Fodros káposzta	<i>Brassica oleracea var. acephala laciniata</i>	
Takarmánykáposzta	<i>Brassica oleracea convar. acephala</i>	
Endívia saláta	<i>Cichorium endivia</i>	
Karalábé	<i>Brassica oleracea var. gongylodes</i>	
Fehérrépa és zöldje	<i>Brassica rapa rapifera</i>	
Kínai kel	<i>Brassica campestris</i>	

Fűszer- és gyógynövények

A nyulaknak több ízlelőbimbójuk van mint nekünk és szeretik az erőteljes ízű táplálékot. A fűszernövények változatossá teszik napi étrendjüket. Lehet frissen adni vagy szárítva és kiváló választás a zsíros, cukros csemegék helyett. Ha van lehetősége megtermelni saját fűszer- gyógynövényeit, szárítson belőlük

a téli hónapokra nyulának. Gyűjtésükkor azonban győződjön meg veszélytelen voltukról. Sok természetben található növény tartalmaz mérgező molekulákat, melyek ártalmasak, sőt halálosak lehetnek. Ne bízson abban, hogy majd a nyuszi kiválasztja, hogy melyek ehetőek, melyek nem.

A következő fűszernövények ártalmatlanok:

Bazsalikom	<i>Ocimum basilicum</i>	
Borsmenta	<i>Mentha piperita</i>	
Petrezselyem	<i>Petroselinum hortense</i>	
Kerti zsázsa	<i>Lepidium sativum</i>	
Zsályá	<i>Salvia officinalis</i>	
Kömény	<i>Carum carvi</i>	

Kapor	<i>Anethum graveolens</i>	
Oregánó	<i>Origanum vulgare</i>	
Levendula	<i>Lavandula sp.</i>	
Fekete nadálytő	<i>Symphytum officinale</i>	
Gyermekláncfű, pitypang	<i>Taraxacum officinale</i>	
Rozmaring	<i>Rosmarinus officinalis</i>	
Kakukkfű	<i>Thymus vulgaris</i>	

Lóhere	<i>Trifolium pratense</i>	
Kamilla	<i>Matricaria chamomilla</i>	
Koriander	<i>Coriandrum sativum</i>	
Borrágófű, borvirág	<i>Borago officinalis</i>	
Vérfű	<i>Sanguisorba minor</i>	
Turbolya	<i>Cherifolium cerefolium</i>	
Lestyán	<i>Levisticum officinale</i>	

Mustárfű	<i>Sinapis</i>	
Tárkony(üröm)	<i>Artemesia dracunculus</i>	
Citromfű, mézfű	<i>Melissa officinalis</i>	
Csalán	<i>Urtica dioica</i>	

A legtöbb nyúl szereti a fűszernövényeket.

Itt, egy cserép bazsalikom halálra ítélve: éhes nyulak által!

Gyümölcsök és bogyók

A nyulak szeretik az édes ízt, ez azonban nem jelenti azt, hogy a cukor egészséges számukra. Habár a finomított cukor teljesen kerülendő, időnként

azért adható egy kis darab gyümölcs csemegeként. Mindazonáltal a gyümölcsök és bogyók korlátozásával elkerülhetőek az elhízás és az emésztőrendszeri problémák. Általános szabály, hogy minden magot előre távolítson el belőlük, néhányuk magja ugyanis mérgeket tartalmazhat.

Néhány veszélytelen gyümölcs és bogyó:

Málna (és levelei)	<i>Rubus idaeus</i>	
Kékáfonya (és levélzete)	<i>Vaccinium myrtillus</i>	
Piros áfonya (és levélzete)	<i>Vaccinium vitis-idaea</i>	
Eper (és levelei)	<i>Fragaria vesca</i>	
Földi szeder (és levelei)	<i>Rubus fruticosus</i>	
Alma (magjait ne adjuk!)	<i>Malus</i>	

Sárgadinnye	<i>Cucumis trigonus</i>	
Papaya	<i>Papaya vulgaris</i>	
Körte (magjait ne adjuk)	<i>Pyrus sp.</i>	
Őszibarack	<i>Amygdalus persica</i>	
Ananász	<i>Ananas comosus</i>	
Szőlő	<i>Vitis sp.</i>	
Banán	<i>Musa sapientum</i>	
Narancs	<i>Citrus aurantium</i>	
Mangó	<i>Mangifera indica</i>	

A friss ananász és papaya bizonyos enzimeket tartalmaz (bromelain és papain) melyek segítenek lebontani a táplálék bizonyos részeit és a mucos-t, nyálkát (fehérjék, zsírok és cukrok), ami összetartja a szőrt az emésztőtraktusban ("a szőrlabdát"). Ezek az enzimek segíthetnek vedléskor, csökkentvén az esélyét a szőr okozta elzáródás kialakulásának. Csak a *friss* papaya és ananász tartalmazza ezeket az enzimeket, nincsenek benne konzerv vagy szárított gyümölcsben.

3-4 hónapos korban már megismerthetjük a zöldségféléket a fiatal nyulakkal. Ne feledkezzünk meg arról, hogy ezt óvatosan és fokozatosan tegyük, hogy elkerüljük a gyomor-bél rendellenességeket.

Virágok

A virágok nemcsak szépek, némelyikük igen ízletes is. Úgy, mint a fűszernövényeknél, győződjön meg veszélytelenségükről.

Az itt felsorolt virágok ártalmatlanok:

Alma	<i>Malus sp.</i>	
------	------------------	---

Csabaíre-vérfű, gombosfű	<i>Sanguisorba minor</i>	
Mustár	<i>Sinapis</i>	
Bazsalikom	<i>Ocimum basilicum</i>	
Borrágófű	<i>Borago officinalis</i>	
Kerti Körömvirág	<i>Calendula officinalis</i>	
Kamilla	<i>Matricaria chamomilla</i>	

Lóhere	<i>Trifolium pratense</i>	
Koriander	<i>Coriandrum sativum</i>	
Gyermekláncfű	<i>Taraxacum Officinale</i>	
Liliomfélék	<i>Hemerocallis sp.</i>	
Kapor	<i>Anethum graveolens</i>	
Százszorszép	<i>Bellis perennis</i>	
Édeskömény	<i>Foeniculum vulgaris</i>	
Kardvirág	<i>Gladiolus sp.</i>	

Izsóp	<i>Hyssopus officinalis</i>	
Jázmin	<i>Jasminum sambac</i>	
Háromszínű ibolya	<i>Viola tricolor</i>	
Levendula	<i>Lavendula sp.</i>	
Rózsa	<i>Rosa sp.</i>	
Rozmaring	<i>Rosmarinus officinalis</i>	
Zsálya	<i>Salvia sp.</i>	
Napraforgó	<i>Helianthus annuun</i>	

Kakukkfű	<i>Thymus sp.</i>	
Nagy útifű	<i>Plantago major</i>	

A következő élelmiszerek súlyos gyomor-bél rendellenességeket okozhatnak:

Egész magvak és gabonák, olajos magvak, kukorica, borsó, lencse, bab, burgonya, bambuszrügy, az összes tejtermék, cukor- és keményítőtartalmú termékek.

Miért ártalmasak ezek a nyúlnak?

Néhány állatorvos joghurtot javasol rövid időszakokra, hogy helyreállítsa és stimulálja bélfloáját. Főleg beteg, bélproblémáktól szenvedő, antibiotikum kezelés alatt álló nyulaknál alkalmazzák. Ez azonban több problémát okozhat mint amennyit megold. A felnőtt nyulaknak nincs megfelelő bélbaktériumuk a vakbélben és a belekben, hogy a tejszármarékokat megemésszék. A tejtermékek a bélcsatorna mozgásának lelassulását és leállítását okozhatják, mely egy súlyos állapot a nyulaknál.

Itt többet megtudhat a tejtermékek hatásáról:

http://www.medirabbit.com/HU/Digestive/Food/yogurt_hu.htm

Tehát miért ajánlja *mégis* néhány állatorvos a joghurtot? Mert azt mondják, hogy előnyös lehet a benne lévő probiotikus hatású *Lactobacillus/ Acidobacillus*. Habár ezen baktériumok hatása erősen vitatott a nyulaknál, bizonyos esetekben jó eredmény mutatkozott. A legjobb, ha nem-tejtermék alapú probiotikumokat használunk, mint amilyen a Probiocin, Benebac or Protectin, melyek többféle baktériumot tartalmaznak – nemcsak *Lactobacillus*okat (tejsavbaktériumokat). (Magyarországon nyulak részére kapható: ProbioPack – ford.megj.)

Itt olvashat többet a probiotikumok hatásáról:

http://www.medirabbit.com/HU/Digestive/Probiotics/Probiotics_hu.htm

Túl sok szemes gabona, olajos és egyéb magvak, kukorica, borsó, bab, tejtermék, cukor és keményítőtartalmú termékek súlyos bélrendszeri problémákat okozhatnak. Ezek az élelmiszerek bizonyítottan hozzájárulhatnak a halálos kimenetelű enterotoxémiához, főleg a fiatal nyulaknál. A magvak, gabonák és a kukorica több keményítőt tartalmaznak, mint amennyit a nyúl bélfiórája képes feldolgozni. Míg valamennyi keményítő probléma nélkül átjuthat a vékonybelen, a többsége eléri a vakbelet. Itt a keményítő tápanyagként szolgál az ártalmas baktériumok részére, melyek mérgeket termelnek és nagyon megbetegíthetik a nyulat. A rosttal ellentétben, mely megelőzi a fermentációt, a keményítő elősegíti az erjedési folyamatokat a vakbélben. Ez az ártalmas baktériumok elszaporodását okozhatja, és bélsatorna lelassulást és leállást – mely halálos kimenetelű, ha nem kezelik időben.

Legyen tehát óvatos, és ne etesse nyulát túl sok gabonával, gabonafélékkel, magvakkal, kenyérrel, stb.

Kérem olvassa el Dana Krempels kiváló cikkét az ileusról (bélelzáródásról) itt:

<http://www.bio.miami.edu/hare/ileus.pdf>

Az egyik probléma a túl sok cukor és zsír (olaj) tartalmú táplálék etetésével kapcsolatban az, hogy a nyúl jó anyagcseréje a magas rost - alacsony kalóriatartalmú étrend függvénye. A felesleg zsírként lerakódik. A elegendő mozgás hiánya és az egészségtelen étrend elhízáshoz vezet. Eredetileg karcsúnak és gyorsnak kellene lenniük, hiszen zsákmányállatként a vadonban ezen múlhat az életük. Habár a mi dédelgetett kedvenceinknek nem kell ragadozók elől menekülniük, a túlsúlyosság komoly kockázati tényező számukra. A felesleges zsír felhalmozódik a májban és az artériákban, és idővel ez problémát jelenthet.

Az *ön* nyula is az egészségtelen táplálékok rabja?

A következő lista a nyulak részére mérgezőnek tartott táplálékokat sorolja fel:

- Az összes nyers bab (mint a lima bab, kidney bab és szójabab)
- Hagyma – beleértve a póréhagymát, snidlinget, fokhagymát stb. Tudjon meg erről többet itt:

http://www.medirabbit.com/HU/Digestive/Food/onion_hu.htm

- Rebarbara levél
- Csokoládé
- A citrusfélék héja
- Avokádó
- A gyümölcsök magjai (beleértve az almát és a körtét).

Kattintson ide a mérgező növények listájáért:

http://www.medirabbit.com/HU/Digestive/Food/toxic_plants_hu.pdf

Ágak és gallyak

A nyúl foga egész életében folyamatosan nő (kb. 2mm hetente). Igaz, hogy a szénából, zöldségből és nyúltápból álló étrend általában elegendő a fogak rendbentartására, azért jó, ha időnként adunk egy-egy gallyat rágcsálni. Ezek nemcsak segítenek koptatni a fogakat, - tápértékkel is bírnak, és jó játék is egyben. Mielőtt azonban bármilyen gallyat adna nyulának, győződjön meg arról, hogy a fa, melyről szedi, nem mérgező-e. Továbbá, hogy nincs-e kémiai anyagokkal, permettel kezelve vagy forgalmas autótutak, sztrádák közelében lévén szennyeződésnek kitéve.

Csonthéjas gyümölcsöt termő fák – egymagvú termésűek (beleértve a szilvát, cseresznyét, sárga és őszibarackot) mérgezőek számukra.

Veszélytelen fafélék:

Fűzfa, lucfenyő, kőrisfa, nyírfa, juharfa, boróka, nyárfa, almafa, körtefa, mogyorófa/bokor, és galagonya.

Nyúltápok

A nyúltápok energia és tápanyagok koncentrált forrásai. Tartalmazznak vitaminokat, ásványi anyagokat és biztosítják a növekedéshez és egészséghez szükséges napi tápanyagellátást. Annak ellenére, hogy a friss táplálékok is tartalmazznak vitaminokat és ásványokat, nem találhatóak bennük bizonyos tápanyagok, mint például az esszenciális zsírsavak. Ezek alacsony koncentrációja rövid távon nem okoz feltétlenül bajt, hosszú távon viszont az általános egészségre negatívan hat.

Sok országban nagyon nehéz jó minőségű nyúltápot beszerezni. A jó fajta táp legalább 18% rostot, 12-14% proteint, maximum 3% zsírt és 0,5-0,8% kalciumot tartalmazhat. Általános szabály, hogy a rosttartalom mindig több legyen a fehérjetartalomnál.

Az ajánlott nyúltápmennyiség egy felnőtt nyúl részére $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{2}$ csésze táp (1 csésze kb 250 ml) per 2,5 kg. Természetesen fontos, hogy figyelembe vegyük a nyúl egyéni igényeit: Néhányuknak gyorsabb az anyagcseréje, és az ajánlott mennyiségnél többre van szükségük. Néhányuk könnyen hízik és kevesebbre van szüksége. A növésben levő nyulaknak (6 hónapos kor alatt) több nyúltápot igényelnek. Ugyanez vonatkozik a terhes nőstényekre, a betegekre, vagy műtétből lábadozókra. Az ivartalanított nyulaknak kevesebb lehet a táp igényük, mert a nemzőszervek energiaellátására nincs többé szükség.

A nyúltáp az egészséges étrend fontos része, kiegyensúlyozott vitamin és ásványianyag forrás. Sok kalóriát is tartalmaz azonban, és a nyuszi elhízhat, ha túl sokat eszik belőle. Így a korlátozásuk ugyanúgy fontos, mint a nyúl egyéni igényének ismerete.

A SZÉNA a legfontosabb, melynek mindig rendelkezésre kell állnia. A széna az, ami biztosítja az emésztés optimális működését.

A jó emésztés a kulcs a boldog és egészséges nyuszi életéhez!

Jó étvágyat!

Köszönetnyilvánítás

Köszönet nyulaimnak/tanítóimnak: Babs, Robin, Pia, Todi és Lille-nek, és Esther van Praag-nak amiért ezt a cikket a MediRabbit-hoz csatolta.

Ezt az oldalt tilos másolni, másik weboldalon, webhelyen vagy bárhol máshol újra megjelentetni.

2005 Július

